

25.8x33.67	1/3	38	עמוד	סופהשבוע	28/04/2023	85883891-0
בארום המפקחת על הבנקים יאיר אבידן - המפקח על הבנקים - 102323						

יהודה שרוני

נתניהו כן ולא

את מה שנתניהו לא הצליח להשיג במהפכה המשפטית, הוא ינסה להשיג בדרכים פתלתלות - ובכל מחיר.
עמ' 38

יהודה שרוני
שוטף פלוס

נתניהו. מסך עשן במקום מנהיגות צילום: אריק מרמור, פלאש 90

1. מתווה ביבי

זוכרים את תשרירי הבחירות של הליכוד ב-1984 שבהם לעג ספי ריבלין לשמעון פרס, כשלכל שאלה הוא משיב "כן ולא"? מי שלא זוכר, לא פספס כלום. שמעון פרס של 1984 הוא בנימין נתניהו של 2023 על סטרואידיים. הוא מזכיר את אבו מאזן, שבערבית משמיע נאומים מתלהמים על שיבה לגבולות 1947, אך מול הישראלים כולו נופת צופים. נתניהו מתעלה ומדבר בשלוש שפות: אנגלית, ערבית ועברית כשפת המקור. האנגלית מיוערת לקהל שומעיו בארה"ב, ערבית מכוונת להנהגה במצרים, בירדן ובאמירויות, והעברית - בלי להתאמץ - לקהל מעריציו בערוץ הבית 14.

בראיון השבוע לאחר מערצי הטלוויזיה האמריקאיים השמיע רה"מ דעות שאינן רחוקות מאלה של השופט אהרן ברק. הוא טען שאינו מעוניין שהכנסת תשלוט על בית המשפט ושבליוכוד סבורים שהמהפכה המשפטית לא תמומש. הוא נופת צופים לאמריקאים, וכמו מאהב מאוכזב מייחל לקבל סוף-סוף הזמנה מג'ו ביידן לבית הלבן. אבל כאמור, אל עדת הביבסיטים הוא מדבר בלשון העם. הוא עודד אותם להגיע ל"הפגנת המיליון" שנערכה אתמול. בסביבתו מנסים לעודד את עו"ד אפי נוה להתמודד בבחירות ללשכת עורכי הדין (בתקווה שלשכתו תתמוך בעתיד במהפכה השיפוטית של הליכוד). ובמקום להתייחס לנורות האוהרה הבינלאומיות בנוגע לעתיד הכלכלה בעקבות המהפכה, הוא לוחץ על המתג לצורך כיבוי בנימוק של תקלה טכנית.

זהו מסך עשן ולא מנהיגות עם שקיפות. ואולם גם אם המהפכה השיפוטית לא תצא לדרך במתכונתה המקורית, עדיין יימצאו דרכים עוקפות לקידום האינטרסים של מפלגות הקואליציה. מדובר בחוק הגיוס, בחוק רדעי 2 ובחוקים אישיים כמו חוק המתנות והיוזמה להחלפת הוועדה המייעצת לאבטחת אישים. עכשיו עצמו את העיניים ודמיינו לרגע מה היה קורה לו יאיר לפיד כראש הממשלה או כראש האופוזיציה היה מקדיש רק עשירית מזמנו לדברים הללו. נניח שהיה מארגן לבנו יואב מאבטחים מטעם היחידה לאבטחת אישים כדי ללוות אותו לחופשה פרטית בפוארטו ריקו. או נניח שהיה מבקש לארגן לו תרומות אישיות למימון משפט כלשהו או טיפול רפואי רחוק. איזו מהומת אלוהים היו מחוללים הביבסיטים. זה המקום להזכיר ששלשום החזיר נתניהו לעזבונו של בן דודו המנוח נתן מיליקובסקי 270 אלף דולר שניתנו להגנתו המשפטית.

העניינים הללו מתכתבים במישרין עם עולם הכלכלה. השוק שונא סיכון. הוא סולד מחוסר ודאות. כשבשוק ההון הפסיקו להאמין לנתניהו, וגם ממתווה הנשיא נואשו - מדרי הבורסה אומרים את דברם. מחירי ניירות הערך המובילים בת"א נאנקים ונמוכים ב-15% לעומת מדד ה-S&P האמריקאי. הם חוגגים ואנחנו נאנקים. שוקי המטבע עדיין לא נרגעו, והשקל צועק הצילו. גם הריבית צפויה להמשיך לטפס. מושב הקיץ של הכנסת יפתח בראשון הקרוב ויהיה אחד הסוערים. את מה שנתניהו לא הצליח להשיג במהפכה המשפטית, הוא ינסה להשיג בדרכים פתלתלות. הוא יתור למגע עם מטרותיו בכל מחיר. הוא ידבר אלינו בקוצים דוקרניים המוסווים בפרחים, ואת זה נרגיש כולנו בכיס.

2. בנקאות פופוליסטית

זוכרים את הבטחת הבחירות של נתניהו להורדת יוקר המחיה ועדת הכלכלה של הכנסת בראשות ח"כ דוד ביטן החלה השבוע

לעשות סוף-סוף משהו בנושא. אבל אפשר להירגע: מרובר בסך הכל בפרק הבנקאות והאשראי בחוק ההסדרים החדש. יו"ר הוועדה ביטן ביקש צעדים מעשיים שישפיעו על הפחתת העלות לצרכן והסביר: "כל פעם עושים רפורמה והבנקים רק מדווחים יותר".

ח"כ ביטן צודק. הרפורמות שנעשו בשנים האחרונות, ובכלל זה הבנקאות הפתוחה, חוק נתוני אשראי, הבנקאות בקליק" או תעודת הזהות הבנקאית, הגדילו את השקיפות ואמורים היו להגביר את התחרות. בפועל, הם רק דגדגו את הבנקים, שסיימו את 2022 ברווח הגבוה ביותר בתולדותיהם - 23.9 מיליארד שקל. עם כל הכבוד לבנקים עתירי חדשנות טכנולוגית כמו "וואן זירו" או "אש", בשלב זה אין בפועל תחליף למערכת הבנקאית המסורתית.

הטענות הנדרשות על ריכוזיות המערכת הופכות לבריחה. הבנקים אומנם מחזיקים ב-67% מנתח השוק של האשראי הצרכני, אבל חלקם של המוסדיים באשראי המסחרי גדול הרבה יותר, ובאשראי צרכני הם מחזיקים ב-18%. קהל היעד של הבנקים החדשים הוא בעיקר הייטקיסטים, אבל גם ענף זה חווה צרות. בריון בוועדת הכלכלה הוצג מטעם האוצר

נתניהו כן ולא

רימון העשן שהשליך ראש הממשלה ממסך את המהפכה המשפטית, מעיב על השווקים ומעמיק את חוסר הוודאות בבורסה ■ הבנקים אינם הפתרון לבעיות יוקר המחיה בישראל ■ מי הספק שמצליח לשרוד את התחרות בשוק מוצרי החשמל והאלקטרוניקה ■ ושר התרבות והספורט מיקי זוהר מעריך שהמהפכה המשפטית תסתיים בפשרה

לסיסמאות פופוליסטיות כמו רפורמות, שקיפות, ריכוזיות ופיקוח, נראה את כל החכמים כשאהד **הישראליים** יקרוס חלילה. הדבר הראשון שהם ימליצו לעשות הוא לפתוח את קופת האוצר ולהציל את בעלי הפיקרונות. את הפתרונות לבעיות יוקר המחיה מיותר לחפש בבנקים. חפשו אותם במע"מ הגבוה על מוצרי המזון. אתרו אותם במיסוי האסטרונומי על הרלק והמכוניות. נסו לברר מה עלה בגורלן של ההבטחות להפחתת הרגולציה, כולל עלויות הכשרות. יוקר המחיה נמצא שם ולא **בבנקים**

3. עצמאות החשמל

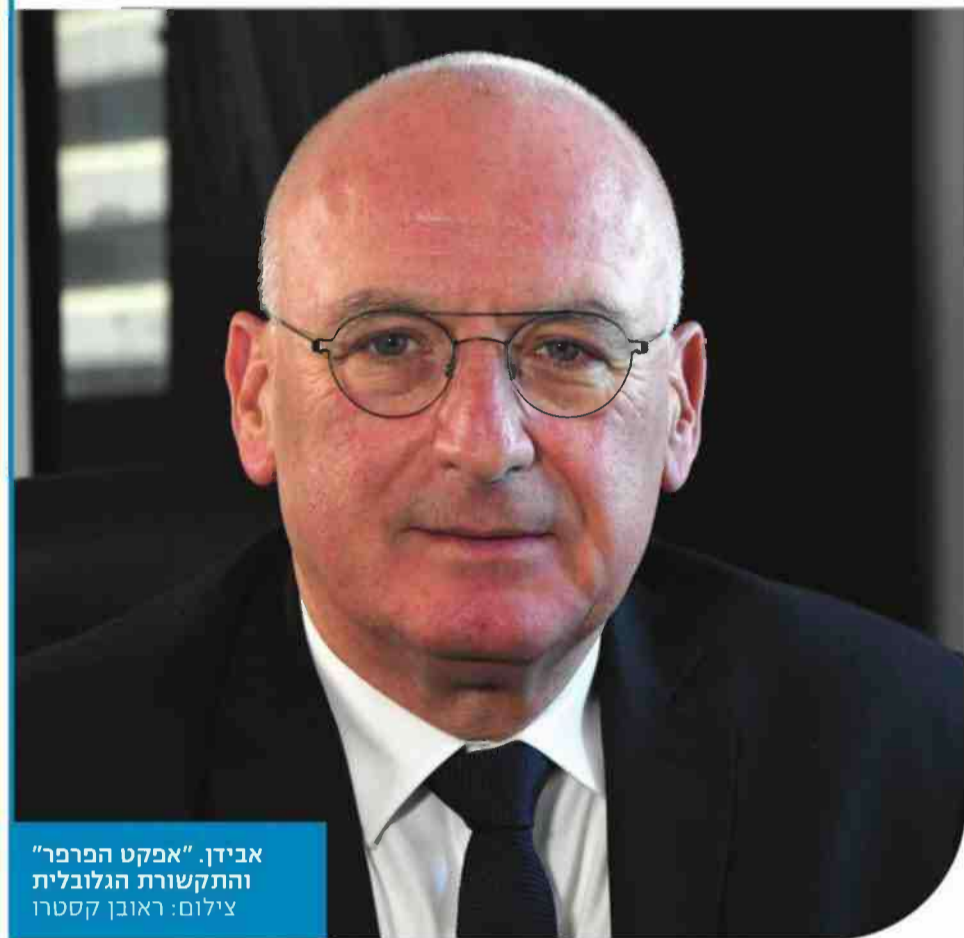
זה לא סוד שבימים אלה מתנהלת בשוק מוצרי החשמל והאלקטרוניקה מלחמת מחירים מטורפת. זו כוללת מבצעים יוצאי דופן ליום העצמאות, מבצעים של 1+1, הנחות לחברי

אלו שהתרחשו אחריו, בארה"ב ואף בשווייץ, עם מיוזגם של שני הבנקים הגדולים על רקע קשייו של בנק קרדיט סוויס".
"לאפקט הפרפר" משמעות רבה יותר בעידן התקשורת הגלובלית ככל שעסקינת בתנועות הון וסיכונים הרבקה. האירוע האחרון של SVB (בנק סיליקון וואלי) הינו אולי ה"Bank Run" הוויראלי הראשון שחווינו. אני מרשה לעצמי לומר שהסיכוי שאירוע כדוגמת SVB יקרה בישראל הוא מוערי", הבהיר אבידן.
בהקשר זה הבהיר המפקח שעם כל הכבוד לתחרות, "ניתן לציין את יציבותה של המערכת הבנקאית הישראלית. סטנדרטים גבוהים אלה לצד פיקוח הדוק הם הנותנים את הנוחות והאמון של הציבור. לכן איני קורא לכך 'שמרנות פיקוחית', אלא 'אחריות פיקוחית'. לצערי, לאור האירועים בעולם, הטרימינולוגיה הזו מובנת היום טוב יותר כמוכן".
בתרגום חופשי ניתן לומר שעם כל הכבוד

הנתון המדהים הבא: ב-2021 הוציא משק בית בממוצע 9,300 שקל על ריביות ועמלות (2,100 שקל לעמלות ו-7,200 לריביות). מחיר הכסף למשפחה עומד על 775 שקלים לחודש, שזה גבוה מחשבון החשמל הממוצע וגם משלומי הארנונה. אלא שהיו"ר ביטן, המתמיר לקרוא לליכוד "מפלגה ליברלית", מצא את הפתרון בכך שבנק ישראל יפקח על גובה העמלות. ביטן לא מבין שמרבית העמלות מפוקחות בפועל ושהבנקים מחויבים בדיווח לבנק ישראל על עמלה שככונתם לשנות.

כדי לקבל מעט פרופורציות על הדיון בוועדת הכלכלה מומלץ לקרוא מה המפקח על הבנקים, יאיר אבידן, אמר על כל אלה בכנס במכללה למינהל. לאור העובדה שהוא יפרוש בחודש הבא הוא הרשה לעצמו לשחרר מעט מחרצובות לשונו. "אין כל ספק שהתמוטטות הבנק 16' בגודלו בארה"ב היא אירוע דרמטי משום השלכותיו הרחבות הפוטנציאליות וגם

26.61x33.73	2/3	39	עמוד	סופהשבוע	28/04/2023	85883892-1
בארה"מפקחת על הבנקים יאיר אבידן - המפקח על הבנקים - 102323						

אבידן. "אמקט הפרפר" והתקשורת הגלובלית צילום: ראובן קסטרו

ביטן. נראה אותו כשאחד הבנקים הישראליים יקרוס צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

אחד הוא אחראי, טועה ומטעה. שני הצדדים שופכים שמן למדורה. גם אני הייתי חלק ממי שהיה מאוד אגרסיבי בשיח הציבורי, אבל בשלב מסוים הפנמתי שזו לא הדרך.

"הצדדים לוקחים את העניינים לקצה והופכים אותנו לחברה דו־קוטבית. בסוף, אם לא נדע לחיות יחד, לא יישאר כלום. האויבים מסתכלים עלינו מבחוץ וטועים לחשוב שזאת הזדמנות טובה להכות בנו. אני אישית עשיתי לפני שנתיים וחצי שינוי, ואני מקפיד לפעול לשינוי השיח הציבורי."

השיח מדאיג גם בנושא דת ומדינה. מנסים לכפות עלינו למשל שינוי הסטטוס קוו בשבת, ואירועי התרבות בשבת הם אחת הדוגמאות. "לפי מה שאני מבין, אירועי שבת תרבות יימשכו כסדרם, ושר המורשת עמחי אליהו גם הבחיר את עמדתו. משרד התרבות ימשיך לממן אירועים בשבת, אבל לא יזוים אירועים כאלה. היוזמה לא תגיע מצד המשרד, וזאת בגלל הצורך בסטטוס קוו שימנע את הפילוג. אני דוגל בהמשך הסטטוס קוו בשבת, והוא צריך להישמר מכל הצדדים. הליכוד הוא מפלגה לאומית ליברלית, וחשוב לשמור על חופש התרבות. כאמור, אנחנו לא יוזמים אבל בהחלט נמשיך לממן."

האם התערב בתוכני ההצגות בתיאטראות

כמו שמירי רגב נהגה לעשות בעבר? "מצבם הכלכלי של התיאטראות בישראל הוא יחסית כסדר, ויש היום גידול כביקוש לצפייה. המשרד שלנו הוא עוגן חשוב לקיום התיאטראות, והתקציבים המופנים לשם הם משמעותיים. אבל לי כשר התרבות חשוב להביא את ההטבות גם לאזורי הפריפריה.

"בעניין ההתערבות בתכנים, הגישה שלי שונה מזו של מירי רגב. אני לא בא לעשות עימותים, ויכוחים או מאבקים אלא לפעול למען כל עם ישראל. אני איש ימין מובהק שדוגל בחלוקת משאבים הוגנת, אבל אני לא בא כדי להתנגח. אני מצפה מכל הגורמים שעובדים איתי לאפשר לי לממש את המדיניות מבלי לפגוע באף אחד."

הצלחת להשיג מיליארד שקל לתקציב המשרד שלך וזה מצוין. אבל בתקציב המדינה

"כשהתחלתי את הקדנציה, רציתי באמת להתמקד בתרבות וספורט והוספתי מיליארד שקל לתקציב המשרד. טקס המשואות השנה הוא קשה ומורכב לניהול, ואני שמח שלא הייתי צריך להתעסק בכך. היו טענות שהטקס הפך לפוליטי. למרות שזהו טקס חשוב אני לא באירוע. זה הדבר האחרון שאני צריך לנהל."

שר התרבות והספורט היה גם מהראשונים שקראו להנמיך את גובה הלהבות בנוגע לאירועי יום הזיכרון ולנהל שיח תרבותי: "מדובר ביום הקדוש למדינה. הייתי מוטרד מהיום הזה וקראתי לכולם לנהוג באחריות ולהקשיב למה שהמשפחות השכולות רוצות. רגישות יתר השנה זה הדבר שהכי מתבקש. אני מקווה שבשנה הבאה נהיה בסיטואציה שונה, שבה הטקס יאחד את כל האזרחים, ושלא נגיע למצב שבו הטקס מתערבב בעניינים פוליטיים. עברה עלינו תקופה לא פשוטה."

כשבשוק ההון הפסיקו להאמין לנתניהו, וגם ממתווה הנשיא נואשו - מדדי הבורסה אומרים את דברם. מחירי ניירות הערך המובילים בת"א נאנקים ונמוכים ב-15% לעומת מדד ה-S&P האמריקאי. הם חוגגים ואנחנו נאנקים

אבל יש התלהמות גם בתחום הספורט, כמו ירידת אוהדי בית"ר ירושלים למגרש הכדורגל או קריאות אוהדי הפועל ירושלים נגד במשחק הכדורסל נגד אתונה.

"יצאתי מהמשחק של הפועל ירושלים יותר מעודד מאשר מאוכזב. היו אכן קריאות מאוהדים בודדים, אבל היו עשרות רבות של אוהדים שגיננו את המעשה ואמרו שהם מעריכים ומודים לי על השתתפותי באירוע. בסוף, אין כאן שאלה - נוצר מצב מוזר שבישראל, שבו יש אירוע שעלול להוביל אותנו לקצה שיכולנו להתדרדר אליו מבחינת הקוטבינות, האלימות המילוליות והכעס הגדול. אני אומר לאוהדי הפועל: 'אחים אנחנו. היו נגדכם במשחק באתונה פעולות אנטישמיות מצד שונאי ישראל. אנחנו עם אחד בטוב וברע, גם אם לא מסכימים. אין לנו ארץ אחרת'."

איך אתה מסביר את ההתדרדרות הקשה בשיח הציבורי?

"זה סיפור של הרבה מאוד שנים, שהגיע עכשיו לשיא מדאיג. מי שחושב שרק מחנה

גבאי. לדבריו, "כך נכנסנו לעולם הקפה ולמדנו אותו לעומק. ישבתי עם יצרן של קפה שמייבא 20 מותגים, כך שאם אכנס לתחום אבין יותר מיבואנים אחרים. סוד ההצלחה הוא להנגיש לצרכן בדיוק את מה שהוא צריך. כך למשל אני כבר מזהה מגמת מעבר מקפסולות לכריסטה (מכונת קפה מקצועית)."

מדוע המחירים בשוק יורדים, ומתי זה ייעצר?

"המחירים אצלי אומנם לא עולים אבל גם לא יורדים. המחירים יורדים כשיש מיתון ויבואנים נתקעים עם סחורות. לפני שנתיים בגלל הקורונה המחירים עלו. הם הזמינו סחורה ולאחר שנתקעו איתה נאלצו להוריד מחירים. היום הם נאלצים לחתוך גם במחירי הפסד. הרווח נטו אצל יבואן אחרי הוצאות הוא 5%, ועכשיו ברמה הנוכחית הם מפסידים. זה קורה

כשבשוק ההון הפסיקו להאמין לנתניהו, וגם ממתווה הנשיא נואשו - מדדי הבורסה אומרים את דברם. מחירי ניירות הערך המובילים בת"א נאנקים ונמוכים ב-15% לעומת מדד ה-S&P האמריקאי. הם חוגגים ואנחנו נאנקים

כי לא כולם יודעים לנהל את המלאי ולהתאים את הניהול למגמות המשתנות."

מה הטיפים שלך לצרכנות נבונה לצרכן? "ראשית, קונים כשצריך. צריך לעשות בדיקה של צורך ולא לפי מה שיש לשכנה או לקבל רק המלצות מחברים. מה שמוביל אותי כבר מילדות זה שזול הוא היקר. אם תחפש רק מחיר, לא חסכת כסף, כי לאורך זמן זה הפסד. המוטו שלי הוא להביא תמיד את הטוב ביותר."

4. זה רק ספורט

שר התרבות והספורט מיקי זוהר (הליכוד) אמור היה, כאיש האמון על התחום, להוביל את טקס הדלקת המשואות. כאביו של הזמר העולה אליאב זוהר הוא גם מבין דבר או שניים בתחום התרבות. אבל זוהר החליט לפנות את הבמה (תרתי משמע) למירי רגב, ששום משימה אינה קטנה למידותיה.

"מבחינתי זה היה צעד נכון וחכם לא לקחת על עצמי את האחריות לטקס", מסביר זוהר.

מועדון ועוד. מי שרוצה לשדרג את המטבח ולא הספיק לעשות את זה בזמן הקורונה, זה הזמן. יוצאת דופן בענף זה היא OIG, שבבעלות עופר ויצחק גבאי, שהפכה לעצמאית בשטח. החברה גם מחזיקה ב-70% בחברת יוניקו, המשווקת את שואב האבק tineco, מותג הטיפוח ואלרה והמותג הסקנדינבי סטימרי. הבקיאים בעולם מוצרי החשמל, ואני לא בתוכם, חשופים לשמות המותגים. את המערך הלוגיסטי היא מנהלת מהעיר מודיעין, שהפכה בשנתיים האחרונות למרכז אחסון לאומי של ענף הקמעונאות בישראל. במרכז במודיעין, שם ביקרתי אתמול, הושקעו 20 מיליון שקל, והוא משתרע על 2,000 מ"ר. באותו מתחם הוקמו מרכזי סדנאות והדרכות בעלות של 4 מיליון שקל.

OIG, העוסקת בייצור וביבוא של מוצרי חשמל ביתיים, הצליחה לעשות את הבלתי ייאמן וב-2018 המציאה את המותגים DAVO, DAVO PRO ו-NOVO, שהפכו לשם דבר בענף. רק מי שפעיל בענף מבין מה הקושי הרב בפיתוח מותגי מטבח שבהמשך הדרך הופכים לשם דבר, כמו ה"קישן אייר" מתחום מעבדי המזון או ה"נינג'ה גריל" מתחום התנורים. ואכן, החברה משקיע מדי שנה 2 מיליון שקל במחקר ובפיתוח של מוצרי חדשים.

מספר נתונים הנחשפים כאן לראשונה: החברה מצפה להגיע ב-2023 למכירות של 100 מיליון שקל, להגדיל את נתח השוק של המותג DAVO PRO מ-32% ל-42% משוק המיקסרים ולהרחיב את קטגוריית המוצרים. כדי לעמוד באתגרים אלה מוצריה נמכרים ביותר מ-250 נקודות מכירה, ביניהם ברשתות כמו א.ל.מ, מחסני חשמל, טרקלין חשמל, חשמל נטו ובאתרי סחר כמו KSP, עזריאלי קום, וואלה שופס ועוד. החברה פתחה החודש חנות קונספט בקניון אייס מול באילת. ולידיעת המתחרים: ב-OIG מתכוונים להתרחב לסגמנטים חדשים כגון תנורי אפייה, פיתוח תחום הקפה (מכונות אספרסו) ועוד.

"ההצלחה שלנו מוסברת בשילוב של מוצרים בעלי חדשנות טכנולוגית מתקדמת, התאמה לקהל הישראלי מבחינת נראות, צורך וחווית משתמש, עיצובי עילית וחווית לקוח ייחודית הכוללת מרכז סדנאות, שירות לקוחות ייעודי ושירות מעבדות פנימי. אנחנו הולכים עם הצרכן לאורך כל הדרך", אומר הבעלים עופר

25.11x24.73	3/3	40	עמוד	טופהשבוע	28/04/2023	85883893-2
בארוםמפקחת על הבנקים יאיר אבידן - המפקח על הבנקי - 102323						

זוהר. "שני הצדדים שופכים שמן למדורה" צילום: רמי זרנגר

גבאי. "לא כולם יודעים לנהל מלאי" צילום: OIG

כמעט אין טיפול בנושאי יוקר המחיה, שנתניהו הציב בראש סדר העדיפויות.
 "אני באמת חושב שיש הרבה בשורות בתקציב לכלכלה. למשל, הארכת נקודות הזיכוי למשפחות עם ילדים בגילים 6-12. זה נכון שהמשלה הקודמת התחילה בכך, אבל אנחנו ממשיכים. מעבר לזה, בתקציבים יש פרמטרים חברתיים הכלולים בחוק ההסדרים. הבשורה הכי חשובה בתקציב היא שהגירעון לא יגיע למספרים גבוהים ביחס לתקציבי השנים האחרונות. זה חשוב בעת הזאת, כשיש חוסר יציבות כלכלית עולמית."
אתה וישר המשפטים יריב לזין מקורבים להנהגת ההסתדרות. איך אתה מתייחס לשביתה הגדולה ולוויכוח בשאלה אם נתניהו משפחתו היו מעורבים בה מאחורי הקלעים?

במדיניות ונרגיע את הרוחות, אין ספק שהמנדטים יחזרו הביתה. מי שחושב שהימין לא מעוניין ברפורמה, לא מבין את הציבור. אם נגיע להסכמות – מה טוב, ולא נקדם את הרפורמה כמו שהיא. הרברים חייבים להתקדם במושב הכנסת הבא, במקביל לתקציב ולחוק הגיוס, שחייבים לטפל בהם. **מה אתה אומר על ההפגנות? הזהרת שהן עלולות להוביל לאלימות.**
 "הבעתי דאגה מתוך אחריותי כשר בממשלה שההפגנות בין ימין לשמאל עלולות להסתיים באלימות אם לא יגיעו להבנות בבית הנשיא. הרברים נאמרים מתוך אחריות לכל האזרחים, מתוך רצון למנוע סיטואציות מסוכנות. הדבר הנכון ביותר למדינה זה להגיע להסכמות רחבות. הרפורמה לא תעבור כפי שהייתה במקור אלא תתוקן עם כל מיני פרמטרים, ועדיין – בסוף תהיה רפורמה סבירה."
האם אתה מצטער על שלוש הכ"פים שהזכרת כשיציטט אדם חכם שטען שהם מניעים פוליטיקאי: כוח, כסף, כבוד?
 "כמוכן שפירשו את הרברים לא נכון. שלוש הכ"פים שלי הם כדורגל, כדורסל וכדורעף. כל הרברים שהוצאו מהקשרם לא שיקפו את מה שאני באמת מאמין בו. ויתרתי על הכסף שהיה לי בעולם העסקי כדי לעשות למען האזרחים. אני מקווה מאוד להצליח." ❖

מבחינת כל הצדדים לא התקבל? לו הייתם מקבלים אותו כבר לפני חודשיים, הייתם חוככים את כל הפגיעה בכלכלה והעמקת הקרע החברתי.
 "לצערי, היה פער גדול מדי בין מה שהסכימו מראש לבין איך שנראה המתווה הסופי. אבל זה חלב שנשפך. אני מקווה שבסוף אכן תימצא הדרך להסכמה והרפורמה תסתיים בפשרה. אני עדיין סבור שהפתרון האידיאלי למשבר הוא דרך בית הנשיא."
בינתיים הסקרים לא מחמיאים בלשון

בדמוקרטיה, וזה ממש לא נכון".
לא רק הישראלים הוששים, אלא גם גורמים זרים החל מהנשיא ביידן ועד חברות דירוג האשראי. למרות זאת אתה אומר שהמהפכה השיפוטית תצא לדרך?
 "אין ספק שהמהפכה תתחדש, כי מדובר בסוגיה חשובה למחנה הימין. אני עדיין מקווה שזה יהיה במסגרת ההסכמות בבית הנשיא. בכל מקרה, הרפורמה תהיה, אבל לא ברור מה היקפה. אני מקווה שזה יהיה בהסכמות, כי אחרת זה יפגע באחדות העם. **"ביחס לעמדת הגורמים החיצוניים, בסוף**

"הרפורמה הושקה למרות שלא נערכו כראוי מבחינת ההסברה. הבעיה הייתה בהסברה ולא הנגישו אותה. אין ספק שהמהפכה תתחדש, כי מדובר בסוגיה חשובה למחנה הימין. אני עדיין מקווה שזה יהיה במסגרת ההסכמות בבית הנשיא" (שר התרבות והספורט מיקי זוהר)

המעטה לליכוד שמתרסק.
 "הסקרים נעשים בנקודת זמן מסוימת שאינה משקפת את המציאות. במחנה השמאל יש תזוזה לכיוון בני גנץ, שקורא לאחדות ופיוס, בעוד שיאיר לפיד קורא למאבק קיצוני. אצלנו בימין אנשים לא רוצים לענות על הסקרים, כי הם כועסים בגלל שהרפורמה לא מתקדמת. זה סוג של מצב שהימין נשאר בבית. אם נמשיך

זה הכל תוצאה של תודעה שנצברה בישראל וגם מחלחלת ברחבי העולם, שהמהלך אכן פוגע בדמוקרטיה. יש בעיה של הסברה גם ביחס למה שקורה בעולם. גם העמדות של חברות האשראי משקפות את מה ששומעים בתקשורת. אני מקווה שנשיא ארה"ב יוכל לקבל בהמשך מידע נוסף ויבין שהמהפכה המשפטית אינה פוגעת בדמוקרטיה."
אם כך מדוע מתווה הנשיא שהיה סביר

"אין ספק שמערכת היחסים שלנו בליכוד עם ההסתדרות הלכה והשתפרה בשנים האחרונות. אירוע השביתה פגע במערכת היחסים, כי זאת הייתה שביתה לא מוצדקת. אני שמח שהיא הסתיימה בתוך יום ושהרברים חוזרים למסלולם. מערכת היחסים איתם רק תלך ותתחזק בעתיד, כי אנחנו רוצים לשמור על תנאי ההעסקה וזכויות העובדים. ביחס לשביתה – אני לא חושב שהיה תיאום עם נתניהו. ידוע לי שהוא דווקא ביקש לחכות עם השביתה, כי הוא התכוון להביא בשורה בעניין הרפורמה המשפטית, אבל לצערי היא פרצה בסוף."
בעניין הרפורמה המשפטית, אמרת שנעשו טעויות בהערכת עוצמת ההתנגדות הציבורית. איך מתקנים את זה?
 "כולם הבחינו מהר מאוד וכבר בתחילת הדרך שמתחילה להתעורר התנגדות גדולה מצד מחנה השמאל, גורמים במערכת המשפט ובצבא. הרפורמה הושקה למרות שלא נערכו כראוי מבחינת ההסברה. הבעיה הייתה בהסברה ולא הנגישו אותה."
"המפגינים טענו שהרפורמה פוגעת בדמוקרטיה, ואני לא מבין עד עכשיו על מה מדברים. ברפורמה מדובר באיזון מבחינת הרכב השופטים. זה לא פוגע בדמוקרטיה. גם פסקת התגברות ברוב של 61 המאפשרת לפסול את החוק, אינה פגיעה. אנחנו רוצים יכולת למשול מבלי לפסול חוקים. יש ציבור גדול שחושב בטעות שזה פגיעה